Soest, 19 november 2026

Betreft: Artikel 46-vragen over digitale autonomie gemeente Soest

Geacht college,

Op 12 en 13 november jl. was er een wereldwijde Microsoft 365 storing, waardoor e-mail, Teams en Copilot elders en óók bij de gemeente Soest niet of beperkt beschikbaar waren. Gemeenten zijn voor hun dienstverlening afhankelijk van digitale systemen en leveranciers. Die afhankelijkheid brengt volgens de VNG risico's met zich mee voor bijvoorbeeld de continuïteit van dienstverlening en de bescherming van gegevens van inwoners. Net als veel andere gemeenten is de gemeente Soest voor primaire processen in hoge mate afhankelijk van een beperkt aantal, veelal niet-Europese leveranciers, zoals Microsoft 365. Amerikaanse techbedrijven vallen onder Amerikaans recht (CLOUD Act, sanctiewetgeving), waardoor de Amerikaanse overheid bij onze data kan komen of de toegang kan afsluiten (denk aan voorval met hoofdaanklager Internationaal Strafhof Den Haag). Inwoners moeten kunnen rekenen op goede bescherming van hun gegevens en betrouwbare dienstverlening, ook als één leverancier uitvalt of ons afsluit. Het is dan ook belangrijk dat wij concrete stappen zetten om onze digitale autonomie te vergroten.

Momentum
De RID is voornemens medio 2027 over te stappen naar een private cloud met Europese zeggenschap als uitgangspunt, maar koppelt vooralsnog inloggen aan Microsoft Azure en blijft voor back-upherstel afhankelijk van dezelfde leverancier. De cloudoverstap van de RID is een goed moment om vooruit te kijken, ook naar ons eigen inkoopbeleid. Het inkoopbeleid, dat de raad zelf vaststelt, wijst in algemene zin al wel op leveranciersafhankelijkheid, maar zegt niets over open source en digitale autonomie.

Vragen

1. Wat was de impact van de Microsoft 365 storing van 12 en 13 november op de dienstverlening en de organisatie?
2. Heeft het college inzicht in de eigen kwetsbaarheden omtrent leveranciersafhankelijkheid en overstapbaarheid? Kunt u dat met de raad delen? Zo niet, wanneer is het college van plan dit inzicht te verkrijgen en met de raad te delen?
3. Is het college bereid het eigen inkoopbeleid te herzien en daarbij aandacht te hebben voor open source, overstapbaarheid en spreiding van leveranciers? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wanneer kan de raad een voorstel hiervoor verwachten?
4. Is het college bekend met het Volwassenheidsmodel digitale autonomie van het Digitale Autonomie Competentiecentrum (DACC)? Zo ja, is het college bereid dit model te gebruiken voor een versterking van de eigen kennispositie omtrent digitale autonomie? En indien al ingevuld, wat zijn de uitkomsten?
5. Is het college bekend met de mogelijkheid een quick scan soevereiniteit te laten uitvoeren? Zo ja, is het college van plan hiervan gebruik te maken?

De quick scan soevereiniteit van de VNG is een scan waar gemeenten het aanbod van IT-leveranciers op digitale autonomie en soevereiniteit kunnen toetsen.

Hartelijke groet,
Namens Volt Soest: Marijke Linnartz
Namens PRO Soest – Soesterberg: Elske Suijkerbuijk & Alain Derkse